

Struikmeisje

Door Eries ogen

- leesbeleving, leesbevordering
- samen een script schrijven

Erie ziet mensen als puzzels. Als ze genoeg stukjes heeft gevonden, snapt ze beter waarom mensen doen wat ze doen. Ze wil anderen graag beter begrijpen omdat ze zich vaak zo anders voelt. Hoe zou het zijn om de wereld door Eries ogen te bekijken?

Materialen

- Materiaal voor het digibord op onderwijs.cpnb.nl
- Printblad 2 t/m 6 (1 per kind)
- Voor alle kinderen pen en papier

Vorbereiding

- Lees het voorleesfragment (bladzijde 9-18) door. Bepaal of er woorden in voorkomen die je wilt uitleggen.
- Stel viertallen samen voor de schrijfopdracht of houd de tafelgroepjes aan.

Stap 1 Introductie van het boek

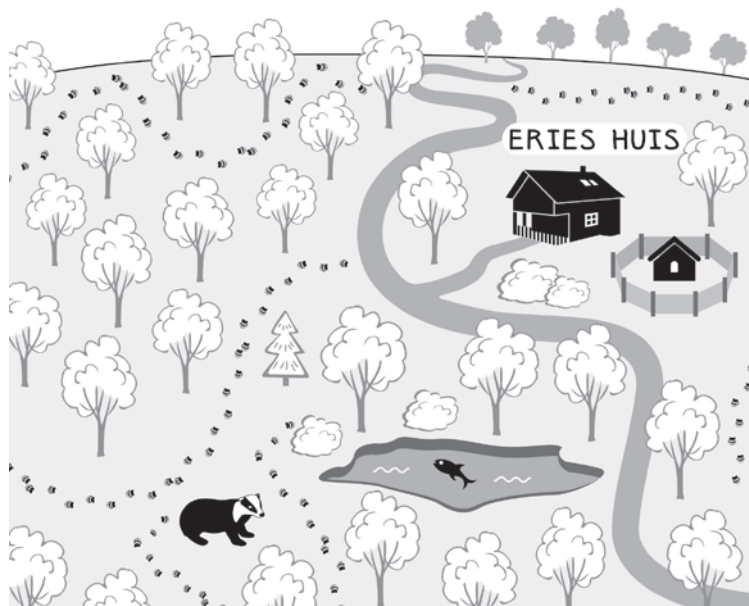
- Vertel dat jullie de les beginnen met een test. *De test bestaat uit vijf zinnen. Kies bij elke zin het antwoord dat het best bij jou past. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Het gaat om wat jij vindt.*
- Laat de test zien op het digibord. De kinderen maken de test. Ze noteren de nummers van de zinnen en de antwoordletters.
- Bespreek de test kort na. Concludeer: *we zijn niet allemaal hetzelfde.*

- Laat het boek zien en lees de titel voor. Vertel: *dit boek gaat over een meisje dat 'anders' is. Maar wat betekent dat? We hebben net gemerkt dat iedereen op een bepaalde manier 'anders' is. Kan 'anders' zijn je ook in de weg zitten?*

Stap 2 Voorlezen en informatie verzamelen

- Lees hoofdstuk 1 en 2 voor (bladzijde 9-18).
- Vraag: *wat zijn we door dit fragment allemaal over Erie te weten gekomen? De kinderen maken in tweetallen een lijstje.*
- Bespreek klassikaal wat de kinderen hebben gevonden. Schrijf de informatie in het woordweb op het digibord. (Bijvoorbeeld: gaat naar een therapeut, wil niet onder de mensen komen, houdt van mensen observeren (van een afstand), woont vlak bij een vakantiepark, zorgt voor een jonge das.)

Tip

Laat kinderen die dat willen, de scène spelen waarvoor ze het script hebben geschreven.

Stap 3 Script schrijven

- Geef de kinderen de volgende opdracht: *stel je voor dat je een film of toneelstuk gaat maken van dit boek. Dan heb je een script nodig. In een script staat wat de acteurs moeten doen, hoe ze dat moeten doen en wat ze moeten zeggen. Jullie gaan in groepjes een script maken van hoofdstuk 2.*
- De kinderen schrijven samen de scripts. Ze gebruiken daarbij de vragen op het digibord.
- Bespreek de scripts kort na. Vraag: *wat vond je lastig? Hoe hebben anderen dat opgelost?*

Stap 4 Afsluiten

- Laat de kinderen de test uit de introductie nog een keer maken, maar nu vanuit Erie. Vraag: *wat valt je op als je haar uitslag vergelijkt met die van jou?*
- Vraag of de kinderen dit boek zouden willen lezen. Laat enkele kinderen hun antwoord beargumenteren.
- Leg het boek op een plek in de klas waar de kinderen het zelf nog een keer kunnen bekijken en lezen.

Op onderwijs.cpnb.nl:

- Materiaal voor het digibord
- Printbladen
- Leesvragen over het boek

Struikmeisje

Leesvragen

Vorbereiding

- Kopieer de kaartjes en knip ze uit.
- Vorm groepjes van maximaal zes kinderen.

Werkwijze

- Leg de kaartjes in het midden van het groepje omgekeerd op tafel, met de vragen naar beneden.

- Eén kind is de leider: hij trekt een kaartje en leest de vraag voor.
- Iedereen, inclusief de leider, schrijft het antwoord op de vraag in steekwoorden op.
- Als iedereen klaar is, zegt de leider 'laat maar zien' en laten de kinderen hun antwoord om de beurt zien.
- De leider leidt het gesprek over de (verschillende) antwoorden.
- Daarna is een ander kind de leider, en zo verder.

✂

<p>1</p> <p>de eerste reactie: indruk, mening</p> <p>Waar was je nieuwsgierig naar, na het lezen van de flaptekst?</p>	<p>6</p> <p>inhoud: tekstbegrip, tekstbeleving, personages</p> <p>Erie wil de envelop waarin de brief met haar diagnose zit niet openmaken. Begrijp je waarom ze dat niet wil?</p>	<p>11</p> <p>stijl, genre, auteur, waardering</p> <p>Vind je het verhaal makkelijk of moeilijk voor iemand van jouw leeftijd? Of precies goed?</p>
<p>2</p> <p>de eerste reactie: indruk, mening</p> <p>Wat heb je van het verhaal geleerd?</p>	<p>7</p> <p>inhoud: tekstbegrip, tekstbeleving, personages</p> <p>Waarom bemoeit Billie zich met Erie?</p>	<p>12</p> <p>stijl, genre, auteur, waardering</p> <p>Wat vind je van de illustraties?</p>
<p>3</p> <p>de eerste reactie: indruk, mening</p> <p>Heb jij het boek in één ruk uitgelezen? Of moest je er echt even in komen? Leg uit.</p>	<p>8</p> <p>inhoud: tekstbegrip, tekstbeleving, personages</p> <p>Erie observeert mensen. Waarom doet ze dat?</p>	<p>13</p> <p>stijl, genre, auteur, waardering</p> <p>Wat vind je van de voorkant van het boek?</p>
<p>4</p> <p>de eerste reactie: indruk, mening</p> <p>Was er iets in het verhaal dat je niet snapte? Wat was dat?</p>	<p>9</p> <p>inhoud: tekstbegrip, tekstbeleving</p> <p>Zou jij dit boek met je ouder(s) willen lezen?</p>	<p>14</p> <p>stijl, genre, auteur, waardering</p> <p>Als de schrijver hier op bezoek was, welke vraag zou je haar dan stellen?</p>
<p>5</p> <p>de eerste reactie: indruk, mening</p> <p>Wie zou dit boek heel leuk vinden? Waarom?</p>	<p>10</p> <p>inhoud: tekstbegrip, tekstbeleving, personages</p> <p>Met welk personage in het verhaal zou jij vrienden willen zijn? Erie, Bas of Billie?</p>	<p>15</p> <p>stijl, genre, auteur, waardering</p> <p>Welk cijfer zou jij dit boek willen geven? En waarom dit cijfer?</p>

beeld: Shutterstock

1 Erie

Stoornis

- 1 Een aandoening waardoor de normale gang van zaken wordt bemoeilijkt.
- 2 Iets wat stoort of gestoord is.

'Er komt een dag dat je je niet anders voelt. Je zal het eerst misschien niet meteen merken, maar als je terugkijkt, weet je het. Op die dag hoef je je geen enkele keer aan te passen. Kun je alles zeggen wat in je opkomt. Heb je lekker aan je projecten gewerkt en ga je tevreden naar bed. Op die dag ben je gewoon jezelf en dat is genoeg.'

Ik keek naar het pratende hoofd van mijn therapeut Sylvia op het scherm van mijn laptop. Haar lippenstift was roder dan de vorige keren. Zou ze een filter gebruiken of een nieuwe hebben gekocht?

O, ze praatte niet meer verder. Ze verwachtte natuurlijk dat ik verbaasd zou reageren, zo van: *Wauw, is dat echt mogelijk? Ook voor mij?*

'Zo voel ik me al,' zei ik. 'Kijk, ik zit heel tevreden op mijn bed.' Ik pakte mijn laptop en hield hem iets voor me uit, zodat ze kon zien dat ik lekker zat, kussen in mijn rug, op het dekbed met de vale, blauwe sterretjes.

Haar rode lippen zakten.

'Serieus,' zei ik snel. 'Ik hoef me al weken niet meer aan te passen, ik zeg alles wat ik wil. Ik voel me niet anders. Ik tel zelfs niet eens meer zeven soorten voordat ik iets doe. Ik ben gewoon de hele dag de Erie die ik wil zijn.'

'Omdat je niet meer naar school gaat.'

'Ja, natuurlijk.' Met eerlijk zijn had ik geen moeite. 'Beste beslissing ooit. Had ik achtenhalf jaar eerder moeten doen.'

Sylvia zuchtte. 'Waarom wil je dan nog steeds met mij afspreken? En waarom mag ik daar niks

over zeggen tegen je moeder?'

'Vanwege je medisch beroepsgeheim, natuurlijk. Je mag geen gegevens delen met mijn moeder. En als je dat wel doet, neem ik nooit meer contact met je op.' Ik sloeg mijn armen over elkaar. Ik had niet voor niks zeven websites uitgeplozen over medisch beroepsgeheim.

'Je weet dat dat onzin is.'

'Misschien is de vraag dan: waarom zeg jij niet tegen mijn moeder dat ik nog steeds met je afspreek?'

Sylvia zoog haar lippen naar binnen. Dat kon nooit gezond zijn met zo veel lippenstift. Waar was dat eigenlijk van gemaakt? Misschien kon ik dat zo even opzoeken.

'Erie, je kunt je niet de rest van je leven verstoppen.' Ik zei niks.

'Ik weet dat jouw huis daar ideaal voor is. In het bos.

Ver van alles en iedereen.'

Daar had ze gelijk in, mijn huis was ideaal.

'Maar op een dag zul je zien dat school ook leuk kan zijn.'

Ik voelde een pijntje in mijn maag. Alsof ik een klein diertje had ingeslikt dat met zijn klauwtjes aan de wand krabbelde. Ik stelde me het zo levendig voor dat ik het diertje probeerde rustig te aaien.

'Wat voel je nu?' Sylvia kwam met een frons wat dichterbij naar haar scherm. 'Heb je weer pijn?'

'Nee,' zei ik meteen. Dit was echt geen pijn. Op school, ja, toen zat er een wolf in mijn maag. Met

joekels van tanden. Nee, dit was een babydasje. Zo klein als Greta was toen ik haar voor het eerst zag.

‘Voel je je gestrest? Als ik het heb over naar school gaan?’

Ik deed even mijn ogen dicht en dacht nu heel hard aan Greta. Het allerkleinste weesdasje dat we ooit hadden opgevangen. En waar ik nu al weken elke dag voor mocht zorgen. Ik deed mijn ogen weer open. ‘Ik zei het al, ik ben dik tevreden. Deze dag wordt ook weer heerlijk. Ik heb me nog nooit zo...’ Hoe zei ze het ook alweer? ‘... mezelf gevoeld.’

Sylvia keek me even strak aan. ‘Heb je mijn brief al aan je moeder gegeven?’

Het krabben was weer terug.

Sylvia glimlachte nu. Niet omdat ze het grappig vond, maar zo’n ‘ach, meid, is het weer niet gelukt?’-lach.

Ik wist dat heus wel, ook al dacht Sylvia dat ik het niet snapte.

‘Het is belangrijk voor je proces dat jullie die brief samen lezen.’

‘Zodat het officieel is dat ik een “stoornis” heb? Zodat straks iedereen weet dat mijn “normale gang van zaken” eigenlijk niet zo normaal is? Dat ze zeggen: “Aha, daarom is ze zo. Erie heeft een stóórnis.” Ik haatte hoe dat woord klonk. ‘Weet je wel hoeveel betekenissen er voor stoornis zijn?’ Google had de afgelopen week weer drie nieuwe voor me gevonden die ik aan het rijtje van *belemmering, hinder, last, overlast, storing, verhindering en kwaal* kon voegen. Het diertje in mijn maag groeide. Begon lelijk te knagen. Zodra ik die brief opende, zou er geen weg terug zijn.

‘Erie, we hebben het hier toch al over gehad. Het gaat niet om dat woord. Je moet dat woord proberen te vergeten, dat heeft iemand gewoon ooit...’

‘Erie?’ Billie klopte op mijn deur. Wat op zich een wonder was, omdat mijn zus zich nooit aan mijn regels hield en meestal de deur gewoon opengooide. ‘Ben je met iemand aan het bellen?’

‘Ik moet gaan,’ zei ik zachtjes tegen het scherm.

‘Maar, ik wilde je nog een boek...’

Ik stak mijn hand op naar Sylvia en klapte snel mijn laptop dicht.

2 Erie

'Ik was een filmpje aan het kijken,' riep ik naar de deur. Die zwaaide open en daar stond mijn zus. Vandaag in een superstrakke witte broek, waar ik het al benauwd van kreeg als ik ernaar keek.

'Ga je de hele dag in bed filmpjes kijken?'

'Nee.'

Mijn zus was meester in vragen stellen waar ze eigenlijk het antwoord al op wist. Natuurlijk ging ik niet de hele dag hier naar een scherm liggen staren. Al weken stond ik om acht uur op, zorgde ik voor Greta, maakte 's ochtends een rondje over De Vliegenzwam, werkte 's middags aan mijn projecten en stopte altijd rond vijf uur om Greta eten te geven en te koken.

'Heb je het eerste uur vrij?' vroeg ik.

'Het is vakantie,' zei Billie. 'Sommige mensen doen daar wél aan.' Ik keek naar haar gezicht, dat duidelijk *behalve jij, want jij bent raar* wilde zeggen. Ze ging verder.

'Ik dacht, misschien kunnen we nog even samen wat doen voor ik wegga?'

Ik was meteen op mijn hoede. 'Zoals?'

'Weet ik veel. Ontbijten?'

'Ik heb al ontbeten.'

'Een kopje thee dan?'

'Ik heb al thee op.'

Billie zuchtte. 'Misschien lust je nóg een kopje thee?'

'Nee. Ik drink bij mijn ontbijt thee. Daarna hoef ik geen thee meer, dat weet je...'

'Oké, stop maar!' Ze wapperde met haar handen. 'Ik wilde gewoon even met je kletsen, oké?'

'Oké.'

'Oké?'

'Ja.' Ik ademde uit. 'Oké.' Ik glimlachte.

Ze glimlachte terug. 'Kom je dan even naar beneden?'

'Oké,' zei ik weer. Wij waren allebei meester in oké zeggen. Zij was daarmee begonnen toen ze in groep acht zat en ik nog in groep vier. Als ze me tegenkwam op de gang of op het plein dan vroeg ze: 'Oké?' En dan zei ik bijna altijd 'oké' terug. Vaak was het helemaal niet oké, maar het was fijn om dat moment samen te hebben. Dan voelde ik me even... gewoon. Ik dacht meteen aan Sylvia en rolde met mijn ogen.

Ik legde mijn laptop aan de kant, pakte mijn groene broek en bruine fleece van de vloer. Ik trok de fleece over mijn T-shirt, liep gebukt naar de deur – alleen daar kon je rechtop staan. Ons huis in het bos was ideaal, maar ook klein. Boven pasten net twee slaapkamers. Daartussen was een halletje met een trapgat waar je via een ladder midden in de woonkamer uitkwam, die ook meteen de keuken was. Mijn moeders kamer was er later aan gebouwd, je moest eerst naar buiten om daar naar binnen te kunnen.

Ik gooide mijn broek door het trapgat naar beneden, klom achteruit de ladder af en trok mijn broek aan.

'Waarom doe je boven toch altijd je broek uit?'

Weer zo'n meesterlijke vraag. Ze wist allang dat ik het haatte als er prut of zand in mijn kamer kwam. En er zat vrijwel altijd prut of zand aan mijn broek. Ik gaf dus geen antwoord en ging aan tafel zitten. 'Waarover wilde je kletsen?'

Billie plofte tegenover me neer. 'Nou gewoon. Over hoe het gaat, en zo.'

Ik zuchtte. Mijn zus was echt best lief, maar de afgelopen weken had ik soms gewild dat ze ergens anders woonde. Maar ja, dat vond ik een heel gemene gedachte. Bovendien wist ik heus wel wat ze wilde horen en kon ik haar best nog een keer geruststellen. Ik wilde immers niet dat iemand *last* of zelfs *overlast* had door mij.

'Het gaat goed,' zei ik. 'Echt. Héél.'

Ze keek me even aan. Ik kreeg al een beetje kriebels van die blik en net toen ik dacht dat het de verkeerde kant op zou gaan, begon ze gelukkig te praten. 'Wat fijn. Tof.' Ze knikte erbij.

Ik trok een wenkbrauw omhoog. Zo gingen deze gesprekjes de afgelopen weken niet. 'Ja?'

'Ja. Ik ben blij voor je.'

Ik glimlachte. Alweer. Zie je, Sylvia, dacht ik bij mezelf. Het is gewoon weer een heerlijke dag in het bos. Ik wist nog niet dat Billie binnen een paar seconden een bom zou gooien.

'Zou je dan vandaag de boodschappen kunnen halen?'

Haar vraag piepte in mijn oren. 'Wat?' vroeg ik.

'Ik haal de laatste weken alle boodschappen. Mama heeft het te druk op haar werk. En nu het dus goed met je gaat, héél goed zelfs, dacht ik dat jij het weleens kon doen.'

Ik zei niks. Er zaten al zo veel mogelijke antwoorden in mijn hoofd dat ik niet wist welke ik zou gebruiken.

'Je bent de hele dag thuis,' ging ze verder. 'Het is maar twintig minuten fietsen, je hoeft maar een klein stukje de stad in, je komt niet eens langs school.' Als Billie iets wilde, kon ze het altijd zo laten klinken alsof het de kleinste moeite was. Een fluitje van een cent.

Ik zette me schrap. 'Nee.'

'Nee? Waarom niet?'

Het makkelijkste antwoord dat vrijwel altijd werkte, kon ik nu niet gebruiken, want ze had al gezien dat ik niet ziek was. Ik koos toen maar het duidelijkste. 'Ik kan het bos niet uit.'

'Hoezo "ik kan het bos niet uit"? Is je fiets stuk?' Haar blik was veranderd in de Billie-blik die wegkijken onmogelijk maakte.

Ik nam mijn woorden terug. Mijn zus was niet lief. Niet nu, in ieder geval, want ze wist heus wel wat ik bedoelde. 'Ik wil het bos niet uit,' zei ik, terwijl ik terugkeek.

Nu werd het een starwedstrijd. Een die ik snoeihard ging verliezen. Zoals altijd.

'Dan ga je toch naar de parkwinkel?'

Ik knipperde met mijn ogen. 'Huh?'

'Je zegt dat je het bos niet uit kunt, nou, de winkel op De Vliegenzwam ligt ook gewoon in het bos en daar kun je ook boodschappen doen. Daar hangt het lijstje.' Ze knikte naar het prikbord op de muur.

'Maar dan moet ik...'

'... naar het park, ja. Daar ga je toch al elke ochtend heen? Nou, dan is het een kleine moeite om even langs de winkel te gaan en een paar boodschapjes op te pikken.'

Ze stond op. 'Ik moet nu gaan, anders ben ik te laat bij Chris. Tot vanmiddag.' Ze pakte haar tas, die bij de deur stond, en was in een paar seconden verdwenen.

Mijn hoofd leek minutenlang leeg en toen vielen de eerlijkste antwoorden op hun plek.

Ik wil niet naar de parkwinkel, want dat is een soort schoolplein voor bewoners. Daar komt iedereen elkaar tegen om zogenaamd een gezellig praatje te maken!

En een kleine moeite? Een ethologisch onderzoek is een kleine moeite. Boodschappen doen niet!

Of dit antwoord: *Ik ga alleen naar de Vliegenzwam, omdat het leuk is om mensen van een veilige afstand te observeren. Niet om er over paadjes te lopen in het volle zicht!*

Als afsluiter had ik kunnen zeggen: *Zie je wel dat je wist dat ik niet de hele dag in bed zou blijven hangen? Je wist allang dat ik elke ochtend naar de Vliegenzwam ging.*

Maar ja.

Billie was waarschijnlijk al halverwege op weg naar haar vriendje.

Ik ging staan en sleepte mezelf naar het prikbord. Naast het boodschappenlijstje hing de dichte envelop met daarop mijn naam en het logo van Sylvia's praktijk. Een groene smiley.

Zo een die veel te overdreven lachte, alsof er een superleuke brief in die envelop zat.

Zie je, je moest altijd uitkijken met zo'n overdreven lach, want die betekende meestal iets anders.

Je moest al helemaal niet hardop zeggen dat je over zulke dingen nadacht, want dan had je een stoornis.

Ik keek vuil naar de brief.

Toen griste ik het boodschappenlijstje van het bord, pakte een boodschappentas en stampte naar buiten.